

MØTEINNKALLING

FORMANNSKAPET

Møtested: Formannskapssalen
Møtedato: 04.12.2014
Tid: Kl. 09.00

TILLEGGSSAKLISTE

Saksnr.	Tittel

147/14	HØRING REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN VANNOMRÅDE ORKLA

TYNSET, den 28.11.2014

Bersvend Salbu (s)
ordfører

Eventuelt forfall meldes snarest til Servicetorget, på tlf.62 48 50 00 eller
e-post: postmottak@tynset.kommune.no.
Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Møtet er åpent for publikum.
Dokumentene er lagt ut til gjennomsyn på Servicetorget og Tynset bibliotek.

Sak 147/14**HØRING REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN VANNOMRÅDE ORKLA**

Arkiv: K50**Arkivsaksnr.:** 13/1685**Saksbehandler:**

Mariann Totlund

Behandling av saken:

Saksnr. **Utvalg**

147/14 Formannskapet

Møtedato04.12.2014

Vedlegg

Regional Vannforvaltningsplan for Trøndelag vannregion 2016-2021

Regional tiltaksprogram etter vannforskriften, høringsdokument vannområde Trøndelag

Tiltakstabell Orkla

Andre dokumenter i saken

1. MØTEREFERAT OG ÅRSRAPPORT, datert 17.02.2014
2. TILTAKSANALYSE VANNOMRÅDE ORKLA, datert 17.10.2013
3. KORRESPONANSE I FORBINDELSE MED VANNOMRÅDE ORKLA, datert 25.10.2013
4. DOKUMENTER OG FILER I FORBINDELSE MED VANNOMRÅDE ORKLA, datert 25.10.2013
5. BREV BASISOVERVÅKNING, datert 04.01.2013
6. OVERVÅKNINGSPLAN TYNSET KOMMUNE ORKLA, datert 07.10.2013

Melding om vedtak sendes til

Sør-Trøndelag fylkeskommune, Regional utvikling - areal og miljø, 7004 TRONDHEIM

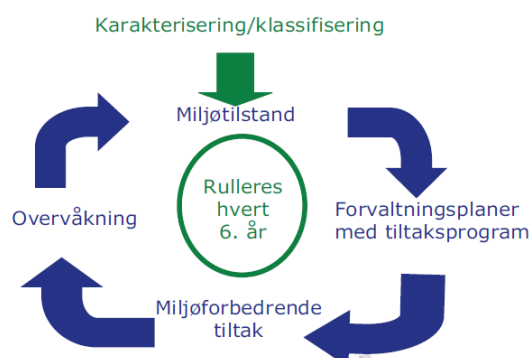
Saksopplysninger

Regional vannforvaltningsplan er forankret i Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen), som trådte i kraft i 2007 og innførte EU sitt vannrammedirektiv i Norge. Vannforskriften (§4) sier at alle vannforekomster i Norge skal ha minimum god økologisk og kjemisk tilstand innen 2021. Dette skal sikres gjennom å utarbeide forvaltningsplan og tiltaksprogram.

Vannforskriften deler Norge i 11 vannregioner i tillegg til 5 internasjonale vannregioner delt med Sverige og Finland. Vannforekomstene i landet er gruppert i vannområder. I Trøndelag vannregion har Tynset areal innenfor Orkla vannområder og i Hedmark, Glomma vannområde. Vannregionmyndighetene har utarbeidet forvaltningsplaner for de aktuelle vannregionene (jfr. pbl kap 8) med tilhørende tiltaksprogram. Dokumentene fra vannregionmyndigheten ble sendt på høring 1. juli med frist for uttalelser 31.12.2014.

Det er vurdert behov for tiltak. Forvaltningsplan for Vannregion Trøndelag, med tilhørende tiltaksprogram skal behandles i fylkestingene i Nord- og Sør-Trøndelag i 2015, og blir gjeldende for perioden 2016-2021. Vedtatt regional plan oversendes til sentral godkjenning ved Kongen i statsråd innen 1. juli 2015. Forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet skal siden

revideres hvert 6. år med foreløpig tidshorisont 2033.

Figur 2. Planhjulet for gjennomføring etter vannforskriften.

Planen er et oversiktsdokument over vassdragsforvaltningen i de 14 vannområdene i regionen. Den beskriver hva vi vet om tilstanden til vannet i regionen og de ulike miljøpåvirkningene, og hvordan man ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i et langsiktig perspektiv. Det vedlagte tiltaksprogrammet inneholder gjennomførte og planlagte tiltak som skal bidra til å nå miljømålene som er satt. Det er aktuelt for både Glomma og Orkla vannområde med tiltak i Tynset. Tiltakene skal være operative innen tre år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt og det er de ulike sektormyndighetene som er ansvarlig for oppfølgingen av tiltakene. Tiltaksprogrammet skal legge til rette for prioriteringer slik at man får tatt tak i de viktigste utfordringene og påvirkningene først, med hensyn til kostnadseffektivitet.

Vannforskriftens prinsipp om å følge vannets nedslagsfelt gjør vannområdene og kommunene til svært sentrale aktører. Kommunene som berørt myndighet er forpliktet til å legge den regionale forvaltningsplanen til grunn for sin planlegging og virksomhet (pbl§8-2). Fraviker kommunene miljømålene i den regionale forvaltningsplanen, gir det innsigelsesgrunn til de aktuelle arealplanene.

Organisering og medvirkning:

Arbeidet med vannforvaltningen i regionen er tungt organisert, med ulike forvaltningsnivåer både politisk og administrativt. På lokalt nivå har vannområde Orkla en interkommunal prosjektgruppe, der hvor Plankontoret i Rennebu har sekretariat. Prosjektgruppa har en politisk styringsgruppe (vannområdeutvalg) og en tilknyttet ressursgruppe bestående av ulike interessenter.

Til nå har kommunene i vannområde Orkla tatt et betydelig ansvar for gjennomføring av EUs vanndirektiv i Norge. Arbeidet vil fortsette å kreve et stort engasjement fra kommunene og staten, også etter at vannforvaltnings- og tiltaksplaner er vedtatt.

Hvordan og på hvilke områder planen vil påvirke kommunen

- Som myndighet, for eksempel for pålegg knyttet til spredte avløp (i tråd med forurensningsloven). Dette krever lokalpolitiske prosesser rundt vedtak og gjennomføring, ikke minst fordi dette i hovedsak er private anlegg som ikke er

gebyrfinansiert.

- Som tjenesteprodusent, for eksempel innenfor VA, landbruk, kraftprodusent eller havneei. Dette er områder som har en innvirkning på hvorvidt man når miljømål, og som kan få ansvar for gjennomføring av tiltak. En utfordring er at manglende kunnskapsgrunnlag (herunder også om faktiske effekter av tiltak) vil kunne medføre pålegg av kostnadskrevede tiltak uten sikker effekt.
- Som samfunnsutvikler, for eksempel i forbindelse med avveininger mellom miljømål og gode rammebetingelser for næring (fiskeri, industri). Mål og ambisjoner må avveies i forhold til kostnader og effekter.

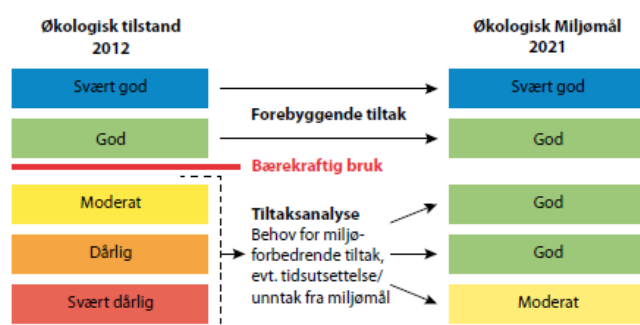
Forankring av planer i kommunen

Vedtatte forvaltningsplaner med tiltaksprogram må innarbeides i den enkelte kommunes planer; kommuneplan, kommunedelplaner og handlingsplaner/sectorplaner.

Mer informasjon om arbeidet etter vannforskriften og arbeidet med å lage forvaltningsplaner for alle vannområder finner dere på Vannportalen: www.vannportalen.no. Informasjon knyttet til vannområde Orkla finner dere under vannregion Trøndelag sine sider: www.vannportalen.no/trondelag.

Miljømål, unntak og tiltak:

Vannkvalitet er stikkordet for alt arbeid, og målet er å oppnå minimum god økologisk og kjemisk tilstand - i utgangspunktet i alle vannforekomster. Krav om tiltak utløses når økologisk tilstand er dårligere enn god (dvs. moderat, dårlig eller svært dårlig). Det er satt strengere miljømål enn vannforskriften for drikkevann og badevann, samt andre beskyttede områder.

Som figuren over illustrerer er miljømålet for alt vann god tilstand.

Tiltaksprogrammet:

Det er til sammen foreslått 1313 tiltak i 795 vannforekomster i vannregion Trøndelag. For vannområde Orkla (innenfor kommunenes ansvarsområde) er det foreslått 116 ulike tiltak. Flere av disse omhandler samme vannforekomst som har flere påvirkningstyper, og som derfor krever ulike tiltak. I tillegg er det fra sektormyndighetene (Miljødirektoratet, Fylkesmannen og NVE) føyd til ytterligere 59 tiltak for vannområde Orkla. Det mangler foreslåtte tiltak fra en rekke sektormyndigheter.

Høsten 2013 utarbeidet vannområde Orkla en tiltaksanalyse innenfor kommunenes myndighetsområde. Det samlede kostnadsoverslaget for foreslåtte tiltak innen vannområde Orkla er på rundt 8 millioner kroner, som er et forsiktig anslag og heftet med stor usikkerhet (Tiltaksanalyse Orkla 2013). En stor del av foreslåtte tiltak er problemkartlegging for å avklare påvirkningsfaktorene der disse er ukjent. Alle tiltakene er heller ikke kostnadsberegnet.

For vannområde Orkla dominerer påvirkning som stammer fra avrenning (hytter, spredt bebyggelse, landbruk) og fysiske inngrep i vannforekomstene (i hovedsak tiltak i elveløp, fiskevandringshindre, vannuttak/ vannkraft). Spredt avløp omfatter i stor grad fritidsboliger, men også boliger. Felles for mange av kommunene i Vannområde Orkla er at de mangler oversikt over både type avløpsanlegg og tilstand, særlig for eldre hytter med unntak for Tynset Kommune. Tynset er i slutfasen av et prosjekt på spredt avløp.

Kommunene i vannområde Orkla mangler også detaljert kunnskap om landbrukspåvirkning for mange vannforekomster i risiko. Det å motvirke avrenning fra landbruket er en oppgave det jobbes kontinuerlig med i den kommunale landbruksforvaltningen. Dette berører også viktige premisser for å få tildelt ulike produksjonstilskudd og regionale miljøtilskudd i landbruket. Tilskuddsordningen "Særlige miljøtiltak i landbruket" (SMIL) er sammen med de regionale miljøplanene (RPM) viktige virkemiddel, og flere av vannforekomstene er derfor foreslått med mer generelle tiltak som omhandler disse.

Det er gjort kost-effekt vurdering av de foreslåtte tiltakene, så langt det har latt seg gjøre. De fleste foreslåtte tiltak innen spredt avløp og landbrukstiltak vurderes å ha lav til middels kostnad i forhold til nytte, altså høy til middels kostnadseffekt. Blant tiltakene innen biologisk påvirkning av fremmede arter vurderes de å ha høy kostnad i forhold til effekt.

Alle foreslåtte tiltak i det regionale tiltaksprogrammet skal følges opp av den enkelte sektormyndighet. For å nå miljømålene for vannforekomstene, må i hovedsak alle foreslåtte tiltak gjennomføres. Likevel vil bare 80 % av alt vann i Trøndelag nå målene innen 2021.

Vannregionmyndigheten påpeker også at planforslaget viser stort behov for midler til vannovervåkning og nærmere kartlegginger av tiltaksbehov.

Vurdering:

Slik det er nevnt ovenfor har Tynset kommune areal innenfor to vannområder. Uttalelsen fra Tynset har her fokus på vannområde Orkla selv om kommentarene langt på vei gjelder for Glomma.

Kommunal medvirkning har i stor grad vært koordinert gjennom deltakelse i prosjektgruppa for vannområde Orkla. Denne organiseringen har manglet forutsigbarhet i forhold til rammer for aktivitetsnivå og muligheter for videreføring.

Vurdering av konsekvenser for kommunene:

Vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram vil få store konsekvenser for kommunene på flere måter:

Som myndighet for eksempel for pålegg knyttet til spredte avløp (i tråd med

forurensningsloven). Her er Tynset kommune slutfasen av et prosjekt i spredt avløp.

Som tjenesteprodusent, for eksempel innenfor vann og avløp, landbruk, kraftprodusent. Dette er områder som vil få ansvar for gjennomføring av til dels omfattende (og kostbare) tiltak. En utfordring er at manglende kunnskapsgrunnlag (herunder også om faktiske effekter av tiltak) vil kunne medføre pålegg av kostnadskrevende tiltak uten sikker effekt.

Som samfunnsutvikler, for eksempel i forbindelse med interessekonflikter og avveininger mellom miljømål og gode rammebetingelser for næring (fiskeri, industri). Mål og ambisjoner må avveies i forhold til kostnader og effekter. For eksempel vil det kunne være interessekonflikter knyttet til økt landbruksproduksjon og mål om bedret vannkvalitet.

Den gjennomgående konsekvensen er at kommunene pålegges store oppgaver som de ikke får midler til å gjennomføre. Det vil derfor være behov for omfattende økning i rammeoverføringene til kommunene.

I tiltaksprogrammet har kommunene vært den viktigste og største bidragsyteren. Flere sektormyndigheter har ikke levert fullstendige innspill til tiltaksprogrammet, noe som vil kunne resultere i at kostnadseffektive tiltak utelates fra prioriteringsrekkefølgen. En konsekvens kan altså være at det er lettere å gripe tak i og prioritere blant de tiltakene som allerede er foreslått, hvor kommunene har ansvaret for de fleste. En risikerer da at tiltakene prioriteres på feil grunnlag, og ikke etter kost-nytte-prinsippet.

For å kunne treffe med effektive tiltak er det helt nødvendig å ha god karakterisering av vannforekomstene. Dette er en stor utfordring i Vannområde Orkla. En gjenganger blant forekomstene er mangel på data, det er derfor helt nødvendig å få en bedre kartlegging og karakterisering av vannforekomstene. De kostnadskalkylene som foreligger medfører derfor stor grad av usikkerhet. Det må påregnes enda større kostnader framover i tid etter hvert som bedre kartlegging avdekker behov for mer konkrete tiltak.

Det er også en stor utfordring for vannforekomster med flere ulike forurensningskilder og behov for ulike typer tiltak med ulike aktører involvert og uklare ansvarsforhold. Her trengs det en avklaring av ansvarsforhold, både juridisk og organisatorisk for å gjøre arbeidet med gjennomføring av tiltak mer samordnet. Som eksempel i Orklavassdraget er det i tillegg til kommunene både aktører innen vannkraft og tidligere tids gruvedrift som har stor innvirkning på levevilkårene for villaksen.

Det er klart at det foreslåtte tiltaksprogrammet er mangelfullt, og kostandsestimeringen totalt sett er høyst usikker. Likevel er det ikke tvil om at det må stor innsats til for å heve kunnskapsnivået og få avklart årsakssammenhenger for vannforekomster der det er stor grad av ukjente påvirkningsfaktorer. Dette koster, og kommunene må også bidra innen sine ansvarsområder. Men de summene som er antydnet, er av en så stor størrelsesorden at dette ikke kan belastes kommunene alene, det må bidrag til for å få det ønskede løftet som foreslått plan med tiltaksprogram legger opp til. Samtidig må det også på plass et langt større statlig sektorengasjement og forpliktelse til arbeidet, enn det som er vist til nå. Dette må vises gjennom bedre grunnlagsinformasjon om økologisk tilstand, bedre informasjonsdeling fra sektormyndighetene med godt veiledningsmateriale for vurdering av aktuelle tiltak.

Saksvurdering

Tynset kommune har deltatt i arbeidet gjennom en interkommunal prosjektgruppe for Orkla vannområde.

Hittil har alle kostnader i arbeidet med felles vannforvaltning vært dekket av kommunene internt. Rådmannen mener at samarbeidet omkring vannforvaltningen er både positiv og nødvendig, men dersom en skal kunne styrke innsatsen på området i særlig grad framover slik vannforskriften forutsetter er det behov for styrking av kommunens økonomiske ressurser. Det kan ikke forventes at kommunene skal gjennomføre på egen hånd de tiltakene av det omfanget som kreves for å nå miljømålene. Det må avklares på nasjonalt hold hvilke prioriteringer som skal gjøres og finansieringsløsninger på plass for å nå miljømålene.

Mangelfull kunnskap og data om vannforekomstene fører til stor grad av usikkerhet om effekten og kostnaden av de ulike tiltakene. Kunnskapsgrunnlaget bør styrkes av aktuelle departement og myndigheter for å kunne få kostnadseffektive tiltak som har stor effekt på status på vannforekomstene.

Rådmannens innstilling:

1. Tynset kommune ser positivt på arbeidet med å sikre en felles, bærekraftig bruk av vannressursene på tvers av sektormyndighetene, og ønsker å være en aktiv bidragsyter til at målene i vannforskriften nås.
2. Tynset kommune vil fremheve behovet for styrkede økonomiske ressurser fra statlig hold for å sikre implementeringen av direktivet i vannforvaltningen og gjennomføringen av aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder.
3. Tynset kommunestyre mener særlig at kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med helhetlig vannforvaltning må styrkes gjennom at berørte departementer og sektormyndighetene tar et større økonomisk ansvar for å fremskaffe grunnlagsinformasjon om økologisk tilstand og påvirkningsforhold.